

**Sprawozdanie z ogólnopolskiego
symposium naukowego
„Prawo do prywatności w Kościołach
i innych związkach wyznaniowych:
od tajemnicy duszpasterskiej
do ochrony danych osobowych”
Chrześcijańska Akademia
Teologiczna w Warszawie, 15 marca 2018 r.**

Po trzech zorganizowanych w ostatnich latach w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej sympozjach prawniczych (2008 r.: *Bezstronność religijna, filozoficzna i światopoglądowa władz Rzeczypospolitej Polskiej*; 2010 r.: *Obecność religii w publicznym systemie oświaty w aspekcie prawnym*; 2014 r.: *Prawo małżeńskie Kościołów chrześcijańskich w Polsce*), 15 marca 2018 r. odbyła się w Uczelni przygotowana w Katedrze Prawa Wyznaniowego i Kanonicznego ChAT ogólnopolska konferencja pt. *Prawo do prywatności w Kościołach i innych związkach wyznaniowych: od tajemnicy duszpasterskiej do ochrony danych osobowych*. Jej współorganizatorami była Polska Rada Ekumeniczna oraz Polskie Towarzystwo Prawa Wyznaniowego, zaś honorowy patronat objęli Zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP ks. bp Jerzy Samiec, Rzecznik Praw Obywatelskich dr Adam Bodnar, Minister Cyfryzacji oraz Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych dr Edyta Bielak-Jomaa. Organizacją sympozjum kierowali prof. zw. dr hab. Tadeusz J. Zieliński, prorektor ChAT, i dr Michał Hucal.

Impuls dla przygotowania sympozjum stanowiły wyzwania stojące przed związkami wyznaniowymi w związku z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.

w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (tzw. RODO), które wejdzie w życie 25 maja 2018 r. Zgodnie z art. 91 tego aktu Kościoły i inne związki wyznaniowe, które na dzień wejścia w życie wspomnianych przepisów nie będą stosowały szczegółowych zasad ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem oraz nie wprowadzą specjalnego organu nadzorczego w tym zakresie, będą podlegały kognicji publicznego organu nadzoru. Sympozjum było największą dotychczas w Polsce konferencją naukową poświęconą wyłącznie zagadnieniom ochrony danych osobowych w związkach wyznaniowych.

Referaty obejmowały przede wszystkim zagadnienia związane z ochroną danych osobowych, ale istotną częścią były m.in. także referaty poświęcone tajemnicy spowiedzi i tajemnicy duszpasterskiej. Wystąpiło trzydziestu referentów, reprezentujących środowiska naukowe z całej Polski, m.in. z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Polskiej Akademii Nauk, Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie, a także dyrektor departamentu i koordynator reformy ochrony danych w Ministerstwie Cyfryzacji – dr Maciej Kawecki.

W pierwszej sesji, ogólnej, której przewodniczył ks. dr hab. Piotr Stanisław, prof. KUL, zaprezentowane zostały cztery referaty. O zakresie autonomii związków wyznaniowych w obrocie danymi osobowymi mówił ks. prof. zw. dr hab. Artur Mezglewski z Uniwersytetu Opolskiego. Prof. zw. dr hab. Bartosz Rakoczy (UMK) podjął tematykę ochrony danych osobowych w działalności kościelnych osób prawnych w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych. Zagadnienie tajemnicy i sekretu spowiedzi w prawie kanonicznym Kościoła

rzymskokatolickiego podjął ks. prof. zw. dr hab. Zbigniew Janczewski (UKSW). Dr Michał Hucal (ChAT) zaprezentował założenia reformy ochrony danych osobowych w Kościołach mniejszościowych w Polsce, a także przedstawił projekt regulacji wewnętrznych w tym zakresie oraz wspólnego organu nadzoru.

Druga część konferencji podzielona została na sześć sesji równoległych. Pierwsza sesja równoległa, której przewodniczył ks. dr hab. Krzysztof Warchałowski, prof. UKSW, poświęcona została problematyce wdrożenie RODO w prawie wewnętrznym związków wyznaniowych. Ks. dr hab. Dariusz Walencik, prof. UO, omówił projekt dekretu ogólnego Konferencji Episkopatu Polski w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim, który oczekuje na *recognitio* Stolicy Apostolskiej. Niemieckie rozwiązania w zakresie ochrony danych osobowych w Kościele Ewangelickim w Niemczech (*EKD-Datenschutzgesetz* 2018) zaprezentował dr Bernard Łukańko (Instytut Nauk Prawnych PAN). Projekt regulacji ochrony danych osobowych w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w RP przedstawiła mgr Agnieszka Filak LL.M. Akt ten zostanie przyjęty przez Radę Synodalną dnia 23 kwietnia 2018 r.

Druga sesja równoległa dedykowana została fundamentalnym zagadnieniom ochrony danych osobowych. Sesji przewodniczył dr hab. Paweł Borecki (UW). Dr hab. Paweł Sobczyk, prof. UO, zaprezentował referat pt. *Oceny zgodności art. 91 RODO z art. 17 TFUE i art. 25 Konstytucji RP – refleksje przedstawiciela doktryny*. O relacjach między prawem do prywatności a wolnością religijną w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka mówił dr hab. Wojciech Brzozowski (UW). Dr Michał Poniatowski (UKSW) podjął temat *Klauzula kościelna a regulowanie przetwarzania danych osobowych przez związki wyznaniowe w drodze prawa wspólnotowego*. Ostatni w tej sesji referat, poświęcony ochronie danych osobowych w Kościołach ewangelickich w Niemczech, przedstawił mgr Jakub Cupriak (ChAT): *Ochrona danych osobowych w Kościołach ewangelickich w Niemczech*.

W trzeciej sesji, którą moderował dr hab. Paweł A. Leszczyński, prof. Akademii Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp., dyskutowano szczegółowe zagadnienia prawa do prywatności. Dr hab. Jerzy Nikołajew, prof. UO, podjął się próby odpowiedzi na pytanie czy więzień ma prawo do prywatności (także religijnej)? Mgr Łukasz Stanecki (UWM), pozostając w tematyce duszpasterstwa więziennego, przedstawił referat pt. *Tajemnicy spowiedzi a obowiązki lojalności wobec pracodawcy w funkcjonowaniu duszpasterstwa więziennego*. O nieopartych na kryterium członkostwa warunkach dopuszczalności przetwarzania danych osobowych ujawniających przekonania religijne lub światopoglądowe mówił dr Marek Strzała (UJ). Ks. mgr Michał Czelný (KULJPII) przedstawił zagadnienie prawa do prywatności w ustawodawstwie Kościoła rzymskokatolickiego.

Problematyce tajemnicy spowiedzi i tajemnicy duszpasterskiej, poświęcona została sesja czwarta, której przewodniczył ks. dr hab. Dariusz Walencik, prof. UO. Dr hab. Marek Bielecki, prof. KULJPII zaprezentował referat pt. *Ochrona tajemnicy spowiedzi w związku wyznaniowym Świadkowie Jehowy w Polsce*. O spowiedzi jako przedmiocie ochrony praw człowieka do wolności sumienia i religii spowiednika mówił Michał Skwarzyński (KUL JPII). Zagadnienie prawnej ochrony tajemnicy duszpasterskiej a informacji o przestępstwie w percepcji wybranych polskich Kościołów mniejszościowych omówił aplikant adwokacki mgr Konrad Zamirski (ChAT). Ostatni referat w tej sesji, pt. *Tajemnica duszpasterska w prawie USA*, przedstawił prof. zw. dr hab. Tadeusz J. Zieliński (ChAT).

Wątek szczegółowych zagadnień prawa do prywatności był kontynuowany w sesji piątej, moderowanej przez dr. hab. Wojciecha Brzozowskiego (UW). Dr Małgorzata Tomkiewicz (UWM) zaprezentowała referat pt. *Czynności przeszukania w pomieszczeniach kościołów i innych związków wyznaniowych. Zatrzymanie rzeczy i dokumentów*. Dr Krystyna Ziółkowska (UWM) mówiła o ochronie wolności religijnej w prawie pracy. W referacie pt. *Realizacja wolności sumienia i wyznania*

w podmiotach leczniczych a ochrona prawa do prywatności – zagadnienia wybrane mgr Michał Ożóg (UJ) skoncentrował się na ochronie danych osobowych w duszpasterstwie szpitalnym. Mgr Przemysław Mazurek (UWr) podjął temat stosunku Kościoła katolickiego wobec zapytania o udzielenie informacji publicznej.

W szóstej i zarazem ostatniej sesji prelegenci skoncentrowali się na zagadnieniach z zakresu prawa rodzinnego i funkcjonowania związków wyznaniowych wobec prawa do prywatności. Ks. dr hab. Tomasz Rakoczy, prof. UZ, przedstawił zagadnienie tajemnicy przysposobienia dziecka w unormowaniach prawa kanonicznego, natomiast dr Justyna Krzywkowska (UWM) mówiła o prawie do prywatności w procesie o nieważność małżeństwa. W tematyce kanonicznego prawa małżeńskiego pozostał ks. mgr lic. Marek Paszkowski (UWM), który referat swój poświęcił problematyce prawa do prywatności na etapie bezpośredniego przygotowania małżeństwa kanonicznego. O ochronie danych osobowych w Kościele Chrześcijan Baptystów w RP mówił r.pr. Andrzej Polaszek (ChAT).

W sympozjum udział wzięło ponad 130 uczestników, w tym w przedstawicieli kilkudziesięciu związków wyznaniowych na czele z ks. bp Jerzym Samcem (zwierzchnikiem Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, prezesem PRE), ks. bp. prof. zw. dr hab. Wiktorem Wysoczańskim (zwierzchnikiem Kościoła Polskokatolickiego), ks. bp. Markiem Izdebskim (zwierzchnikiem Kościoła Ewangelicko-Reformowanego) oraz ks. dr. Mateuszem Wicharym (zwierzchnikiem Kościoła Chrześcijan Baptystów, przewodniczącym Aliansu Ewangelicznego w RP). Zgromadzonych w imieniu organizatorów powitał J.M. Rektor ChAT ks. prof. dr hab. Bogusław Milerski.

CHRZEŚCIJAŃSKA AKADEMIA TEOLOGICZNA
w WARSZAWIE

Rok LX

Zeszyt 1

ROCZNIK TEOLOGICZNY

WARSZAWA 2018

REDAGUJE KOLEGIUM

dr hab. Jakub Slawik, prof. ChAT – redaktor naczelny

dr hab. Jerzy Ostapczuk, prof. ChAT – zastępca redaktora naczelnego

prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński

dr hab. Borys Przedpełski, prof. ChAT

dr Jerzy Sojka – sekretarz redakcji

Skład komputerowy – Łukasz Troc

W związku z wprowadzaniem równoległej publikacji czasopisma w wersji papierowej i elektronicznej Redakcja „Rocznika Teologicznego” informuje, iż wersją pierwotną jest wersja papierowa.

BWHEBB, BWHEBL, BWTRANSH [Hebrew]; BWGRKL, BWGRKN, and BWGRKI [Greek]

PostScript® Type 1 and TrueType fonts Copyright ©1994-2013 BibleWorks, LLC.

All rights reserved. These Biblical Greek and Hebrew fonts are used with permission and are from BibleWorks (www.bibleworks.com)

ISSN 0239-2550

Wydano nakładem

Wydawnictwa Naukowego ChAT

ul. Miodowa 21c, 00-246 Warszawa tel. +48 22 635-68-55

Nakład: 200 egz., objętość ark. wyd.: 6,5

Spis treści

ARTYKUŁY

Ростислав Ярема, <i>Храмоздательная деятельность династии Бахрушиных</i>	7
HALINA GUZOWSKA, <i>Działalność społeczna Starokatolickiego Kościoła Mariawitów do roku 1935 – próba porównania do czasów współczesnych</i>	27
BOGUSŁAW HELBIN, <i>Urząd pastora w regulacjach prawnych głównych Kościołów ewangelikalnych w Polsce</i>	43
MARIUSZ KOCOŁ, <i>Wybrane problemy bioetyczne w rozumieniu Kościołów pentekostalnych i Kościoła katolickiego. Studium teologiczno-porównawcze</i>	71
PAWEŁ RATAJ, <i>Celebracja misterium Bożego miłosierdzia w roku liturgicznym Kościoła Polskokatolickiego</i>	89
Сергей Викторович Шумило, <i>Духовно-литературное наследие афонского старца Иоанна Вишенского</i>	111

RECENZJE

Мицанин В. 2018. <i>Радянізація Закарпаття 1944-1950 рр.</i> – Ужгород: РІК-У – 644 с. (MARIAN BENDZA).....	137
--	-----

KRONIKA

Sprawozdanie z ogólnopolskiego sympozjum naukowego „Prawo do prywatności w Kościołach i innych związkach wyznaniowych: od tajemnicy duszpasterskiej do ochrony danych osobowych”. Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie, 15 marca 2018 r. (AGNIESZKA FILAK).....	143
--	-----

Wykaz autorów

Rostislav Ârema, prot.rostislav@gmail.com, 129626 Москва, 1-й Рижский переулок, д.2, стр.7, храм Живоначальной Троицы

Halina Guzowska, inagie@poczta.onet.pl, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie, ul. Człuchowska 9B m.3, 01-360 Warszawa

Bogusław Helbin, gbhelbin@interia.pl, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie, ul. Kopernika 102, 34-300 Żywiec

Mariusz Kocoł, kocol.mariusz@gmail.com, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego, ul. Drzymały 1A, 45-342 Opole

Paweł Rataj, pawel_rataj@wp.pl, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie, ul. Zamkowa 5/6, 58-160 Świebodzice

Sergej Viktorovič Šumilo, sergshumilo@gmail.com, 126 Velyka Vasylkivska St., office 1, Kyiv, Ukraine, 03150